

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kaheksas koda)

7. september 2017*

Eelotsusetaotlus – Transport – Määrus (EÜ) nr 261/2004 – Artikli 7 lõige 1 – Ühiseeskirjad lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest reisijatele antava hüvitise ja abi kohta – Mitmel segmendil teostatud lend – Arvessevõetava „vahemaa“ mõiste“

Kohtuasjas C-559/16,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Amtsgericht Hamburgi (Hamburgi esimese astme kohus, Saksamaa) 4. oktoobri 2016. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 4. novembril 2016, menetluses

Birgit Bossen,

Anja Bossen,

Gudula Gräßmann

versus

Brussels Airlines SA/NV,

EUROOPA KOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: koja president M. Vilaras, kohtunikud J. Malenovský (ettekandja) ja M. Safjan,

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- B. Bossen, A. Bossen ja G. Gräßmann, esindaja: *Rechtsanwältin* F. Puschkarski,
- Brussels Airlines SA/NV, esindaja: *Rechtsanwalt* D. Smielick,
- Prantsuse valitsus, esindajad: D. Colas, E. de Moustier ja M-L. Kitamura,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* P. Garofoli,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

– Euroopa Komisjon, esindajad: W. Mölls ja N. Yerrell,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada asi ilma kohtujuristi ettepanekuta, on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT 2004, L 46, lk 1; ELT erivaljaanne 07/08, lk 10), artikli 7 lõiget 1.
- 2 Taotlus on esitatud ühelt poolt Birgit Bosseni, Anja Bosseni ja Gudula Gräßmanni ning teiselt poolt Brussels Airlines SA/NV vahelises vaidluses hüvitise suuruse üle, mis neile selle lennuettevõtja lennu pikaajalise hilinemise tõttu maksta tuli.

Õiguslik raamistik

- 3 Määruse nr 261/2004 artikli 2 „Mõisted“ punktis h on sätestatud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

h) lõppsihtkoht – registreerimislauas esitatavale piletile märgitud sihtkoht või vahetute ümberistumistega lendude korral viimase lennu sihtkoht; arvesse ei võeta olemasolevaid ümberistumisega asenduslende, kui peetakse kinni esialgsest kavandatud saabumisajast“.

- 4 Määruse artikli 5 lõike 1 punktis c on sätestatud:

„1. Lennu tühistamise korral:

[...]

- c) on asjaomastel reisijatel õigus saada tegutsevalt lennuettevõtjalt hüvitist vastavalt artiklile 7, [välja arvatud juhul,] kui
  - i) neid [on] tühistamisest teavitatud vähemalt kaks nädalat enne kavandatud väljumisaega; või
  - ii) neid on teavitatud tühistamisest vähemalt seitse päeva ja hiljemalt kaks nädalat enne kavandatud väljumisaega ning neile on pakutud võimalust teekonda muuta, mis võimaldab neil välja lennata mitte rohkem kui kaks tundi enne kavandatud väljumisaega ja jõuda lõppsihtkohta hiljemalt neli tundi pärast kavandatud saabumisaega; või
  - iii) neid on teavitatud tühistamisest hiljem kui seitse päeva enne kavandatud väljumisaega ning neile on pakutud võimalust teekonda muuta, mis võimaldab neil välja lennata mitte rohkem kui üks tund enne kavandatud väljumisaega ja jõuda lõppsihtkohta hiljemalt kaks tundi pärast kavandatud saabumisaega.“ [Tsitaati on parandatud Euroopa Kohtus, kuna määruse eestikeelne tõlge on ebatäpne]

5 Nimetatud määruse artikkel 6 on sõnastatud järgmiselt:

„Hilinemine

1. Kui lennuettevõtja näeb mõistlikkuse piires ette, et lennu kavandatud väljumisaeg hilineb:

- a) kaks tundi või rohkem kuni 1500 kilomeetri pikkuste lendude puhul; või
- b) kolm tundi või rohkem kõikide üle 1500 kilomeetri pikkuste ühendusesiseste lendude ning kõikide muude 1500–3500 kilomeetri pikkuste lendude puhul; või
- c) neli tundi või rohkem kõikide muude kui punktides a või b nimetatud lendude puhul,

pakub tegutsev lennuettevõtja reisijatele:

- i) artikli 9 lõike 1 punktis a ja lõikes 2 määratletud abi; ning
- ii) artikli 9 lõike 1 punktides b ja c määratletud abi, kui mõistlikkuse piires eeldatav väljumisaeg on vähemalt varem väljakuulutatud väljumisajale järgneval päeval; ning
- iii) artikli 8 lõike 1 punktis a osutatud abi, kui lend hilineb vähemalt viis tundi.

2. Igal juhul antakse abi iga vahemaa jaoks eespool sätestatud ajavahemike jooksul.“

6 Määruse artikkel 7 näeb ette:

„Õigus hüvitisele

1. Kui osutatakse käesolevale artiklile, saavad reisijad hüvitist kuni:

- a) 250 euro ulatuses kõikide kuni 1500 kilomeetri pikkuste lendude puhul;
- b) 400 euro ulatuses kõikide üle 1500 kilomeetri pikkuste ühendusesiseste lendude ning kõikide muude 1500–3500 kilomeetri pikkuste lendude puhul;
- c) 600 euro ulatuses kõikide muude kui punktides a või b nimetatud lendude puhul.

Vahemaa määramisel võetakse aluseks lõppsihtkoht, kuhu reisija jõuab lennureisist mahajätmise või lennu tühistamise tõttu pärast kavandatud aega. [...]

4. Lõigetes 1 ja 2 nimetatud vahemaid mõõdetakse vahemaa mõõtmise suuringjoone meetodil.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 7 Hagejad broneerisid Brussels Airlines'ilt lennu Roomast (Itaalia) Hamburgi (Saksamaa), ümberistumisega Brüsselis (Belgia). Roomast Brüsselisse suunduv lend pidi väljuma kell 10.25 ja maanduma kell 12.40, Brüsselist Hamburgi suunduv lend pidi väljuma kell 13.35 ja maanduma kell 14.45.
- 8 Roomast Brüsselisse suunduv lend hilines. Lennuk maandus Brüsselis alles kell 13.22 ning hagejatel ei olnud võimalik jõuda edasilennule.

- 9 Hagejad saadeti Hamburgi järgmise lennuga, mis maandus kell 18.35 ehk kavandatud saabumisajast 3 tundi ja 50 minutit hiljem.
- 10 Suuringjoone meetodil mõõdetuna on vahemaa Rooma ja Hamburgi vahel 1326 kilomeetrit. Vahemaa Rooma ja Brüsseli vahel on 1173 kilomeetrit ning vahemaa Brüsseli ja Hamburgi vahel on 483 kilomeetrit, mis kokku teeb 1656 kilomeetrit.
- 11 Hagejad esitasid Amtsgericht Hamburgile (Hamburgi esimese astme kohus, Saksamaa) hagi, nõudes määruse nr 261/2004 artikli 7 lõike 1 alusel 400 euro suurust hüvitist igale hagejale.
- 12 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et poolte vahel puudub vaidlus selle üle, et aset leidnud pikaajalise hilinemise tõttu on hagejatel õigus saada hüvitist, kuna Brussels Airlines oli pealegi kummalegi selle eest juba tasunud 250 eurot.
- 13 Hagejad paluvad nüüd kummalegi välja mõista täiendavad 150 eurot, kuna nende arvates pidanuks vahemaa arvutamine hõlmama lennu mõlemat segmenti ja olema seega üle 1500 kilomeetri, mitte aga suuringjoone meetodil mõõdetud vahemaa Rooma ja Hamburgi vahel.
- 14 Neil asjaoludel otsustas Amtsgericht Hamburg (Hamburgi esimese astme kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 7 lõike 1 teist lauset tuleb tõlgendada nii, et mõiste „vahemaa“ hõlmab üksnes niisugust otsest vahemaad väljumiskoha ja lõppsihtkoha vahel, mida mõõdetakse vahemaa mõõtmise suuringjoone meetodil, ning seda sõltumata tegelikult läbitud lennutrajektoorig?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 15 Oma küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 7 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et ümberistumistega lennuühenduste puhul hõlmab mõiste „vahemaa“ üksnes vahemaad esimese väljumiskoha ja lõppsihtkoha vahel, mis mõõdetakse vahemaa mõõtmise suuringjoone meetodil, ning seda sõltumata tegelikult läbitud lennutrajektoorig.
- 16 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et puudub vaidlus selle üle, et põhikohtuasja hagejad hilinesid oma sihtkohta, mis annab neile õiguse hüvitisele. Selle hüvitise summa kindlaksmääramine määruse nr 261/2004 artikli 7 lõikes 1 esitatud tingimuste kohaselt on seega ainus käesolevas kohtuasjas vaidluse all olev küsimus.
- 17 Esmalt tuleb meelde tuletada, et määruse nr 261/2004 artikli 7 lõike 1 sõnastusest selgub muu hulgas, et kui osutatakse sellele artiklile, saavad reisijad hüvitist summas, mis ulatub 250 eurost 600 euroni, olenevalt asjaomaste lendude läbitud vahemaast, võttes aluseks asjaomase reisija lõppsihtkoha ja arvestades, et see vahemaa tuleb selle määruse artikli 7 lõike 4 kohaselt arvutada vahemaa mõõtmise suuringjoone meetodil.
- 18 Selles osas tuleb märkida, et kuigi tühistamist käsitlev määruse nr 261/2004 artikkel 5 viitab nimetatud määruse artiklile 7, ei ole see aga nii selle määruse artikli 6 puhul, mis käsitleb hilinemisi.
- 19 Siiski tuleb Euroopa Kohus meelde, et kõiki liidu õigusnorme tuleb tõlgendada kooskõlas kogu esmase õigusega, sealhulgas võrdse kohtlemise põhimõttega, mis nõuab, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud (vt selle kohta kohtuotsus, 23.10.2012, Nelson jt, C-581/10 ja C-629/10, EU:C:2012:657, punkt 33).

- 20 Euroopa Kohus sedastas, et reisijaid, kelle lend hilineb kolm või rohkem tundi, ja neid, kelle lend on tühistatud ja kes on ümber suunatud tingimustel, mis ei vasta määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c alapunktis iii sätestatud piirangutele, tuleb käsitada sarnases olukorras olevana, kuna nad kõik kannatavad analoogset ebamugavust, mille alusel makstakse neile hüvitist (vt selle kohta kohtuotsus, 23.10.2012, Nelson jt, C-581/10 ja C-629/10, EU:C:2012:657, punkt 34).
- 21 Siit järeldub, et määrust nr 261/2004 tuleb tõlgendada nii, et kolm või rohkem tundi hilinenud lendude reisijad peavad saama sama hüvitist kui tühistatud lendude reisijad, kes on ümber suunatud tingimustel, mis ei vasta määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c alapunktis iii sätestatud piirangutele (kohtuotsus, 23.10.2012, Nelson jt, C-581/10 ja C-629/10, EU:C:2012:657, punkt 38).
- 22 Seda kohtupraktikat tuleb mõista nii, et sellega nõutakse, et eelmises punktis nimetatud kaht reisijakategooriat koheldaks võrdselt mitte üksnes seoses õiguse tekkimisega hüvitisele, vaid ka selles osas, mis puudutab niisuguse hüvitise suurust.
- 23 Niisiis tuleb määruse nr 261/2004 artikli 7 lõiget 1 ja ka artikli 5 lõike 1 punkti c alapunkti iii tõlgendada sellest nõudest lähtuvalt.
- 24 Nagu nende sätete sõnastusest endast tuleneb, näevad need ette reisijate õiguse hüvitisele, tegemata vahet sellel, kas need reisijad jõuavad lõppsihtkohta otselennuga või ümberistumistega.
- 25 Sama peab kehtima ka niisuguse hüvitise summa arvutamise puhul.
- 26 Nimelt erineb liidu seadusandja poolt määruses nr 261/2004 sätestatud erinevate meetmete valik ja ulatus sõltuvalt reisijatele tekkinud kahju suurusest (vt selle kohta kohtuotsus, 10.1.2006, IATA ja ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, punkt 85). Reisijatele makstava hüvitise erinevaid suurusi tuleb järelikult mõista nii, et need kajastavad erineva ulatusega ebamugavusi, mida asjaomased reisijad määruse nr 261/2004 artikli 7 lõike 1 punktides a–c sätestatud juhtudel kannatavad.
- 27 Selles osas on Euroopa Kohus juba täpsustanud, et määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c alapunkti iii alla kuuluvatele reisijatele hüvitise maksmine on põhjendatud sellega, et nende lennu *in extremis* tühistamise tõttu puudub neil tegelikult võimalus oma reisi vabalt ümber korraldada. Niisiis, kuigi neil võib ühel või teisel põhjusel olla tingimata tarvis saabuda lõppsihtkohta kindlal ajahetkel, ei pääse nad kuidagi uue olukorraga kaasnevast ajakaotusest, sest neil puudub selles osas igasugune tegutsemisruum (kohtuotsus, 23.10.2012, Nelson jt, C-581/10 ja C-629/10, EU:C:2012:657, punkt 35).
- 28 Võttes arvesse sedasi põhjustatud ebamugavuste olemust, siis asjaolu, et teatavad määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c alapunkti iii alla kuuluvad reisijad jõuavad oma lõppsihtkohta mitte otselennuga, vaid hoopis ümberistumistega, mis suurendab tegelikult viimasel juhul läbitud vahemaad, ei suurenda isenesest niisuguse ebamugavuse ulatust võrreldes ebamugavusega, mida kannatavad otselennuga lendavad reisijad.
- 29 Seega tuleb hüvitise suuruse arvutamisel arvesse võtta üksnes vahemaad esimese väljumiskoha ja lõppsihtkoha vahel, jättes välja võimalikud ümberistumised.
- 30 Järgmiseks – nagu eeldab ka käesoleva otsuse punktis 21 mainitud nõue – tuleb kohaldada sama arvutusmeetodit reisijate puhul, kelle lend hilineb kolm või rohkem tundi.
- 31 Nimelt on Euroopa Kohus täpsustanud, et reisijatele hüvitise maksmise aluseks on ebamugavus, mis seisneb selles, et võrreldes algselt kavandatud saabumisega lõppsihtkohta, nagu on tuvastatud, kaotati kolm või rohkem tundi, sealhulgas ümberistumistega lendude puhul (vt selle kohta kohtuotsus, 26.2.2013, Folkerts, C-11/11, EU:C:2013:106, punkt 35).

- 32 Sedasi põhjustatud ebamugavuse olemust arvesse võttes ei mõjuta tegeliku lennutrajektoori pikkuse võimalikud erisused iseenesest kuidagi niisuguse ebamugavuse ulatust.
- 33 Kõigist eeltoodud kaalutlustest ilmneb, et määruse nr 261/2004 artikli 7 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et ümberistumistega lennuühenduste puhul hõlmab mõiste „vahemaa“ üksnes vahemaad esimese väljumiskoha ja lõppsihtkoha vahel, mida mõõdetakse vahemaa mõõtmise suuringjoone meetodil, ning seda sõltumata tegelikult läbitud lennutrajektoorist.

Kohtukulud

- 34 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kaheksas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91, artikli 7 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et ümberistumistega lennuühenduste puhul hõlmab mõiste „vahemaa“ üksnes vahemaad esimese väljumiskoha ja lõppsihtkoha vahel, mida mõõdetakse vahemaa mõõtmise suuringjoone meetodil, ning seda sõltumata tegelikult läbitud lennutrajektoorist.

Allkirjad